20 YILIN ARDINDAN: DÜNDEN YARINA YAYED

SONUÇ BİLDİRGESİ

Yerel Yönetim Araştırma Yardım ve Eğitim Derneği (YAYED), kuruluşundan bu yana geride bıraktığı 20 yılın ardından, geçmişten bugüne birikimini değerlendirmek, Türkiye'nin ve dünyanın geçirdiği dönüşümleri tartışmak ve geleceğe ilişkin sorumluluklarını belirlemek üzere 31 Ekim 2026'da Ankara'da bir araya geldi.

YAYED kuruluşundan bu yana yerel yönetim reformlarını ve kamu yönetiminin yeniden yapılandırılmasını çalışmalarının merkezine aldı. Reformların devletin piyasa ilişkilerine göre dönüştürmek, ulusal egemenliği aşındırılmak ve Cumhuriyetin kurumsal temellerini zayıflatmak gibi üç zararlı sonucuna karşı bilimsel çalışmalarla dikkat çekti. Yirmi yıl boyunca ülkemizin yönetim sorunlarına araştırmaları, yayınları, sempozyumları, konferansları ve eğitim çalışmalarıyla ulusal ve bağımsızlıkçı bir bakış açısıyla yaklaştı. "Küresel düşün yerel davran" diyenlere "hayır, ulusal düşünüp yerel davranalım" çağrısı yaptı.

Bugün yirmi yılın ardından, geçmişteki uyarılarımızın doğru olduğunu ve önemini koruduğunu görüyoruz.

1980'lerden bu yana uygulanan neoliberal politikalar, Türkiye'nin ekonomik ve yönetsel yapısında değişiklikler yarattı. Özelleştirmeler, kamu hizmetlerinin piyasalaştırılması, sözde sivilleştirme ve yerelleştirme politikaları, "şirket gibi devlet - ihale makamı belediye" özlemleri, devlet örgütlenmesinin işleyişini değiştirdi. Düzenleyici kurumlar, bölge kalkınma ajansları, devasa ölçekte sözde belediyeler, yönetişim modelleri, devletin kuruluş desenini değiştirdi. Uluslararası sermaye kuruluşlarının yönlendirdiği bu süreç, AB'ye uyum ve Kopenhag Kriterleri baskılarıyla yönlendirilmişti. Son on yılda ise AB'yi kurucuları bile terk etmeye başladı. Küreselciliğin aktörlerinin Epstein skandalının, ortaçağ tipi salgın hastalıkların, kitlesel göçlerin ve en ürkütücüsü yeni bir dünya savaşının aktörleri oldukları ortaya çıktı. Bizde ve tüm dünyada küreselcilikten ve AB'cilikten geriye, endişeli ve güvensiz yurttaşlık, kendi geleceği üzerinde karar verme olanakları iyice daralmış ülkeler kaldı.

YAYED kurulduğu günden bu yana, ekonomik ve idari yapının ulus devleti güçsüzleştirmekle sonuçlanacak biçimde dönüştürüldüğüne, bunun yanlış bir yol olduğuna dikkat çekti ve seçenekler geliştirmeye çalıştı. Bu bilimsel-siyasal birikimden güç alarak, dün savunduğumuz ve bugün de arkasında durduğumuz aşağıdaki ilkeleri geleceğe taşımakta kararlıyız.

1. Ulusal bağımsızlık ve egemenlik vazgeçilmezdir. Türkiye'nin ekonomik, siyasal ve yönetsel kararları uluslararası sermaye kuruluşlarının, küresel piyasaların ve emperyalist merkezlerin yönlendirmesine bırakılamaz. Ulusal egemenlik, ülkenin kaynakları ve geleceği üzerinde halkın karar sahibi olmasıyla gerçeklik kazanır.

2. Üniter devlet ve idarenin bütünlüğü korunmalıdır. Üniter devlet yapısı, merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki kamu yararına dayalı bütünlük ve yönetimde birlik ilkesi savunulmalıdır. Yerel yönetimler, kamusal bütünlüğü parçalayan piyasa ölçekli modellerin değil, halkın ortak ihtiyaçlarını karşılayan demokratik kamu örgütlenmesinin parçası olmalıdır.

3. Devletçilik ve kamu mülkiyeti yeniden gündeme alınmalıdır. Kalkınma, piyasa güçlerinin kendiliğinden işleyişine bırakılamaz. Türkiye'nin sanayileşme, tarım, enerji, ulaşım, eğitim ve

teknoloji alanlarında ulusal hedeflere dayanan bütünlüklü bir kalkınma programına ihtiyacı vardır. Devletin üretici, yatırımcı, düzenleyici ve planlayıcı yetenekleri güçlendirilmelidir.

4. Halkçılık, yönetimin temel ilkesi olmalıdır. Devletin varlık nedeni, ayrıcalıklı kesimlerin çıkarlarını korumak değil, ulusun ortak yararını gerçekleştirmektir. Kamu hizmetlerinin ülkenin her yerinde eşit ve erişilebilir biçimde sunulması, bölgeler arasındaki eşitsizliklerin giderilmesi ve yurttaşların yönetim süreçlerine katılması akılcı yönetim anlayışının gereğidir.

5. Halkçı Belediyecilik. İhaleci belediyecilik, hayırsever belediyecilik, sosyal (yardım) belediyeciliği, neoliberal belediye modelleri olarak denenmiş ve iflas etmiştir. Buna karşı geliştirilmeye çalışılan kamucu belediyecilik ve toplumcu belediyecilik anlayışlarını, sahibini doğrudan dile getiren halkçı belediyecilik adıyla işlemek, örmek, somut olarak ortaya koymak gerekir.

6. Bilimsel bilgi, Türkiye'nin bağımsız geleceğine hizmet etmelidir. Ülkemizin yönetim sorunlarına çözüm üretmek, ülkenin tarihsel deneyimini ve Cumhuriyet birikimini temel alan bağımsız bilimsel çalışmaları güçlendirmekten geçmektedir. YAYED'in yirmi yıllık araştırma, yayıncılık ve eğitim birikimi yeni kuşaklara aktarılmalı, üniversiteler, araştırmacılar, kamu çalışanları, sendikalar ve meslek örgütleri arasında sürekli bir düşünce ve çalışma ortaklığı geliştirilmelidir.

YAYED tüm çabalara rağmen gerçekleşmiş olan deformasyonun, yerel yönetimlerde, ulus devlette ve dolayısıyla siyasi yapının bütününde yarattığı tahribatı gidermenin yollarını ortaya koymak amacıyla çalışmaya devam edecektir.

YAYED
Yerel Yönetim Araştırma Yardım ve Eğitim Derneği
31 Ekim 2026, Çankaya Ankara